

Sygn. akt VII U 926/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2015 roku.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Lucyna Stąsik-Żmudziak

Protokolant Sekretarz sądowy Katarzyna Trafisz

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2015 roku w Lublinie

sprawy Z. K.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek odwołania Z. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Rolników

z dnia 25 marca 2015 roku znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala Z. K. od dnia (...) roku prawo do emerytury rolniczej.

VII U 926/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 marca 2015r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił Z. K. prawa do emerytury rolniczej. W uzasadnieniu decyzji podano, że wnioskodawca nie udowodnił wymaganego 25 letniego okresu ubezpieczenia a jedynie 13 lat, 5 miesięcy i 5 dni, obejmujący okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 03.07.1965r. do 26.04.1973r., od 05.12.1974r. do 31.12.1978r., i teściów od 01.10. 1979r. do 14.12.1980r. oraz okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 16.10.2014r. 16.02.2015r. Z informacji uzyskanej z ZUS wynika, że do ustalenia prawa do emerytury pracowniczej uwzględniono okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 01.11.1999r. do 15.10.2014r. (decyzja k. 49ae)

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł w dniu 30.04. 2015r. Z. K. domagając się ustalenia prawa do emerytury rolniczej. Wskazał, że ZUS do emerytury pracowniczej uwzględnił okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników 01.11.1999r. do 15.10.2014r., co spowodowało przyznanie zwiększenia rolnego w kwocie 127,01zł. W dniu 15.04.2015r. zwrócił się do ZUS o przeliczenie świadczenia i wstrzymanie wypłaty zwiększenia, wskutek czego ZUS decyzją z 22.04.2015r. przychylił się do wniosku i od 01.05.2015r. wstrzymał wypłatę zwiększenia. (odwołanie k. 2as)

W odpowiedzi na odwołanie Prezes KRUS wnosił o oddalenie odwołania powołując się na argumenty wskazane w decyzji, tj. fakt, że żądany okres został uwzględniony przy ustalaniu prawa do emerytury pracowniczej. (k. 3as)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. K. ur. (...) w dniu(...) złożył w ZUS wniosek o ustalenie prawa do renty po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Do wniosku dołączył dokumenty związane z podleganiem ubezpieczeniom społecznym w związku z wykonywanym zatrudnieniem pracowniczym: świadectwa pracy, zaświadczenia o zatrudnieniu i m.in. zaświadczenie z dnia 15.10.2015r. z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, z którego wynikało, że podlega nadal ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od 01.11.1999 z mocy ustawy w zakresie emerytalno-rentowym i wypadkowym jako rolnik i konto nie wykazuje zadłużenia. (k. 14ae ZUS)

ZUS dokonał sprawdzenia okresów ubezpieczenia wnioskodawcy i w dniu 16.02.2015r. wydał decyzję o przyznaniu emerytury Z. K. od dnia (...)Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie. Była to zatem tzw. emerytura kapitałowa, której wysokość została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2013r., poz.1440, ze zm.). W decyzji wskazano, że do emerytury przysługuje zwiększenie z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników w kwocie 127,01zł. (decyzja k35ae ZUS)

Jak wynika z karty przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy znajdującej się w aktach ZUS wnioskodawcy do ustalenia prawa do emerytury uwzględniono 19 lat, 6 miesięcy i 4 dni okresów składkowych związanych z zatrudnieniem pracowniczym oraz 1 rok, 1 miesiąc i 18 dni okresów nieskładkowych, łącznie ustalając staż na 20 lat, 7 miesięcy i 22 dni. Natomiast okres opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze udokumentowany przez wnioskodawcę od 01.11.1999r. do 15.10.2014r. uwzględniono do wysokości emerytury ustalając na jego podstawie zwiększenie w kwocie 127.01zł. z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników. (karta przebiegu zatrudnienia k. 34ae ZUS)

Jednocześnie w dniu (...)Z. K. złożył w KRUS wniosek o ustalenie emerytury rolniczej. W kwestionariuszu dotyczącym okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników oraz okresów podlegających zaliczeniu do tego ubezpieczenia wskazał:

- pracę w gospodarstwie rolnym rodziców od 03.07.1965r. do 26.04.1973r.i od 05.12.1974r. do 14.12.1980r,
- służbę wojskową od 27.04.1973r. do 04.12.1974r.;
- pracę w (...) Ś. od 15.12.1980r. do 31.12.1993r.
- pracę w (...)L. od 01.01.1994r. do 31.10.1999r.,
- pracę we własnym gospodarstwie rolnym od 01.11.1999r. do 18.02.2015r. (k. 2ae KRUS)

Rozstrzygając wniosek KRUS dokonał sprawdzenia okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców oraz okresów opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze. W ramach tych czynności zwrócił się do ZUS o podanie czy do ustalenia prawa do świadczenia emerytalno-rentowego zostały uwzględnione okresy pracy w gospodarstwie rolnym, jeśli tak to jakie. (k. 46 ae KRUS)

W odpowiedzi pismem z dnia 16.03.2015r. ZUS poinformował, że do wysokości emerytury zaliczono okresy poza rolnictwem: okres służby wojskowej, okresy zatrudnienia pracowniczego oraz wskazane okresy nieskładkowe i okresy opłacania składek na FUSR: od 01.11.1999r. do 15.10.2014r. (pismo ZUS k. 54ae KRUS)

Skutkiem tego była zaskarżona decyzja z 25.03.2015r. odmawiająca wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej gdyż KRUS przyjął, że wskazany okres opłacania składek został przyjęty do ustalenia prawa do emerytury pracowniczej a więc wnioskodawca nie posiada 25 lat okresów związanych z ubezpieczeniem rolniczym.

Po otrzymaniu decyzji odmownej z KRUS wnioskodawca 15.04.2015r. złożył do ZUS wniosek o wstrzymanie zwiększenia z tytułu opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników, wobec faktu ubiegania się o emeryturę rolniczą. (k. 39ae ZUS)

Przychylając się do wniosku ZUS od 01.05.2015r. przeliczył emeryturę wnioskodawcy i od tej daty wstrzymał wypłatę zwiększenia rolnego. (decyzja k. 42 ae ZUS)

Stan faktyczny w sprawie jest bezsporny.

Wynika wprost z dokumentów zgromadzonych w aktach emerytalnych wnioskodawcy zarówno przed KRUS jak i ZUS. Sąd w toku postępowania w celach dowodowych zwrócił się do ZUS o nadesłanie pełnych akt emerytalnych wnioskodawcy, co pozwoliło Sądowi przeanalizować proces ustalania emerytury pracowniczej i ustalić jaki rodzaj emerytury przyznano wnioskodawcy i jakie okresy uwzględniono do prawa do emerytury gdyż informacje przekazane przez ZUS KRUS-owi nie były jednoznaczne. KRUS wydając zaskarżoną decyzję dysponował jedynie pismem z ZUS, w którym informowano jakie okresy ubezpieczenia przyjęto do wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy jest zasadne.

Wnioskodawca urodzony (...) powszechny wiek emerytalny osiągnął po ukończeniu co najmniej 65 lat i 7 miesięcy, a więc (...)Wiek ten jest tożsamy zarówno przy ustalaniu prawa do emerytury pracowniczej jak i emerytury rolniczej, co wynika z art. 24 ust. 1b pkt 3 ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (DZ.U. z 2013r. poz.1440ze zm.) oraz odpowiednio z art. 19 ust. 1b pkt 8 ustawy z 20.12.1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity DZ.U. 2015, poz.704)

Z uwagi na to, że wnioskodawca powszechny wiek uprawniający do emerytury pracowniczej uzyskał w(...)nie przysługuje mu zgodnie z art. 183a ustawy emerytalnej uprawnienie do ustalenia emerytury w sposób mieszany a więc częściowo na starych zasadach określonych w art. 53 ustawy, gdzie do ustalenia prawa do emerytury uwzględniano uzupełniająco okresy pracy w gospodarstwie rolnym lub okresy opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze a częściowo na podstawie art. 26. Wnioskodawca prawo do emerytury może uzyskać po osiągnięciu wieku emerytalnego i jej wysokość może być ustalona wyłącznie na podstawie art. 26 ustawy, co prowadzi do wniosku że to do ustalenia mu prawa do pracowniczego świadczenia emerytalnego w ogóle nie bierze się pod uwagę okresów pracy w gospodarstwie rolnym oraz okresów opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze. Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS emerytura dla mężczyzny przysługuje po osiągnięciu wieku określonego w ust.1b. Według at. 25 ust. 1 ustawy podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Ani przy ustalaniu kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne ani przy ustalaniu kapitału początkowego nie bierze się pod uwagę pracy w gospodarstwie rolnym czy okresów opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze. Emerytura stanowi zatem równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. (Art. 26 ust. 1 ustawy emerytalnej). Nie oznacza to oczywiście, że okres opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze nie ma żadnego znaczenia dla emerytury. Jest istotny ale nie dla ustalenia prawa do emerytury lecz do ustalenia jej wysokości. Jednoznacznie wskazuje na to art. 26a w ustępach od 1-4 ustawy o emeryturach, stanowiący, że wysokość emerytury ustalonej zgodnie z art. 26 ulega zwiększeniu za okresy opłacania składek na Fundusz Emerytalny Rolników, Fundusz Ubezpieczenia Społecznego Rolników i ubezpieczenie emerytalno-rentowe, o których mowa w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie to ustala się według zasad wymiaru części składkowej emerytury rolniczej przewidzianych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym rolników na podstawie zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego o okresach opłacania składek. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje osobie mającej ustalone prawo do emerytury na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. Zwiększenie, o którym mowa w ust. 1,

przyznaje się ubezpieczonemu, który legitymuje się okresami, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, krótszymi niż 25 lat.

Odnosząc to do sytuacji faktycznej wnioskodawcy należy przyjąć, że prawo do emerytury z ZUS uzyskał w dniu (...)po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. Prawo to uzyskał niezależnie od posiadanych okresów składkowych i nieskładkowych związanych z zatrudnieniem pracowniczym i do uzyskania prawa do tej emerytury nie były uwzględniane ani okresy pracy w gospodarstwie rolnym ani okresy opłacania składek na ubezpieczenie społeczne. Okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników został uwzględniony jedynie do wysokości ustalonej i przyznanej emerytury kapitałowej jako przysługujące zwiększenie rolne. Bez udowodnionego okresu opłacania składek na ubezpieczenie rolnicze wnioskodawca nadal posiada uprawnienie do emerytury z ZUS, o czym świadczy fakt, że gdy zwrócił się w kwietniu 2015r., o wstrzymanie wypłaty zwiększenia i je wstrzymano, to w dalszym ciągu posiadał uprawnienie do emerytury, tyle, że jej wysokość uległa obniżeniu o wstrzymane zwiększenie.

Tak więc z całym naciskiem należy podkreślić, że okres opłacania składek na ubezpieczenie społeczne rolników nie należał do okresów zaliczonych do okresów ubezpieczenia, od którego zależało prawo do emerytury a jedynie został przyjęty przez ZUS do ustalenia wysokości należnej emerytury.

Ma to istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszego odwołania. Zgodnie z art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny określony w ust. 1a i 1b;
- 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20.

Wskazany art. 20 ust.1 stanowi, że do okresów ubezpieczenia wymaganych zgodnie z art. 19 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2 zalicza się okresy:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym, po ukończeniu 16. roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r.;
- 3) od których zależy prawo do emerytury zgodnie z przepisami emerytalnymi.

Jednak okresów, o których mowa w ust. 1, nie zalicza się do okresów ubezpieczenia, jeżeli zostały one zaliczone do okresów, od których zależy prawo do emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów. (ust. 2), przy czym przepisu ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (ust. 3)

Tak więc prawo do emerytury rolniczej dla osób urodzonych po 31.12.1948r. uzależnione jest od osiągnięcia wieku emerytalnego oraz od odpowiedniego, co najmniej 25 letniego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu wynikającemu z ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Poza sporem było, że wnioskodawca legitymuje się zaliczanym do okresów ubezpieczenia rolniczego okresem 13 lat, 5 miesięcy i 5 dni, obejmującym okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 03.07.1965r. do 26.04.1973r., od 05.12.1974r. do 31.12.1978r., i teściów od 01.10. 1979r. do 14.12.1980r. oraz okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników od 16.10.2014r. 16.02.2015r. (tj. takim, w którym były opłacane składki na ubezpieczenie rolnicze, nie brane pod uwagę przez ZUS do zwiększenia rolnego).

Spór sprowadzał się do tego, czy okres ubezpieczenia rolniczego związany z opłacaniem składek od 01.11.1999r. do 15.10.2014r. może być uwzględniony do prawa do emerytury rolniczej, czy też na mocy art.20 ust.2 ustawy rolniczej wyłączony z okresów ubezpieczenia, jako zaliczony do okresów, od których zależy prawo do emerytury na podstawie odrębnych przepisów, skoro stanowił on podstawę do ustalenia zwiększenia rolnego przy emeryturze pracowniczej,

W ocenie Sądu wskazany okres ubezpieczenia od 01.11.1999r. do 15.10.2014r., obejmujący 14 lat i 6 miesięcy powinien zostać zaliczony do okresów ubezpieczenia warunkujących ustalenie wnioskodawcy prawa do emerytury rolniczej. Okres ten był uwzględniony jedynie do wysokości emerytury ustalonej na podstawie odrębnych przepisów, do ustalenia zwiększenia rolnego, natomiast od tego okresu nie było uzależnione prawo do ustalenia emerytury.

Z tego też względu Sąd przyjął, że wnioskodawca spełnia warunki do ustalenia mu emerytury rolniczej gdyż suma uwzględnionych okresów ubezpieczenia rolniczego związana z wykonywaniem pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i teściów oraz okresów ubezpieczenia rolniczego związanego z opłacaniem składek na ubezpieczenie rolnicze przekracza 25 lat. W konsekwencji Sąd ustalił wnioskodawcy prawo do emerytury rolniczej od dnia (...) od dnia złożenia wniosku, kierując się treścią art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 52 ust.1 pkt2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Na marginesie zauważyć należy, że wnioskodawca skoro nabył w wyniku niniejszego orzeczenia prawo do emerytury rolniczej od(...) roku, liczyć musi się z koniecznością zwrotu wypłaconego mu przez ZUS zwiększenia rolnego za okres od(...)

Mając powyższe na uwadze oraz na podstawie powołanych przepisów i na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.